

*Н.А. Дехтяр, канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,  
ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»*

## **ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ВИДАТКІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ**

Бюджетна політика у сфері державних видатків та механізм її реалізації формується і діє у конкретних економічних, соціальних та політичних умовах, і в свою чергу, покликана розв'язувати проблеми національних економік. На сучасному етапі розвитку, завдяки бюджетній політиці, як вагомому інструменту впливу на соціальні та економічні процеси, у різних країнах світу вирішуються проблеми забезпечення зайнятості, купівельної спроможності населення та підвищення темпів економічного зростання.

Матеріальну основу державних видатків складають грошові кошти, що спрямовуються на фінансування економічної діяльності, на державне управління, оборону, на забезпечення соціальної сфери та соціального захисту населення, на фінансування загальнодержавних програм.

Слід зазначити, що в останні роки зростання державних видатків відбулося практично в усіх країнах світу, що зумовлено активним втручання держави у регулювання економіки, з метою мінімізації ризиків погіршення економічної ситуації; подальшим розширенням функцій держави щодо надання послуг соціального характеру; збільшенням асигнувань на оборону, громадський порядок та безпеку; інвестиціями в державну освіту, охорону здоров'я; фінансуванням довкілля.

Соціально-економічний розвиток країн світу вплинув на зміни, що сталися у системі та структурі державних видатків, переорієнтувавши значні обсяги бюджетних коштів із сфери матеріального виробництва у сферу послуг, а саме на виконання соціальної функції держави і зміни напряму та змісту реалізації економічної функції.

Ефективність бюджетної політики у сфері державних видатків тісно пов'язана із питанням взаємозв'язку економічного зростання та динамікою показників державних видатків. Необхідно зазначити, що як свідчать

проведені дослідження вітчизняними та зарубіжними науковцями, не існує чітко визначеної кількісної залежності між показниками економічного зростання та розмірами державних видатків, які б визначали критерії державної політики у даній сфері. Позиції науковців стосовно впливу державних видатків на економічне зростання різняться, що зумовлюється, тим, що науковці вивчають взаємозв'язок темпів економічного зростання з динамікою різних складових та видів державних видатків. При цьому більшість дослідників у якості відправного моменту вважають те, що державні видатки сприяють досягненню мети економічного зростання. Група науковців на прикладі країн, що розвиваються, встановили, що позитивний і статистично значущий ефект на темпи економічного зростання має нарощення частки поточних витрат. Однак, на думку російських дослідників основним чинником, що призводить до підвищення економічного зростання є не збільшення, а навпаки зменшення обсягу державних видатків. При цьому оптимальним показником державних видатків, що забезпечує максимальні темпи економічного зростання є їх рівень 18-21 % ВВП, а критичним рівнем державних видатків, який призводить до призупинення економічного зростання є показник у межах 36-38 % ВВП. В той же час слід зазначити, що на зростання ВВП впливають як економічні, так і інші чинники. Так, в Україні державні видатки поки що не можна розглядати в числі основного фактора, що здійснює найбільший вплив на темпи економічного зростання. Окрім того, не можна вважати, що збільшення частки державних видатків обов'язково призводить до гальмування темпів економічного зростання та негативно впливає на динаміку ВВП.

Таким чином, механізм реалізації бюджетної політики у сфері державних видатків повинен забезпечувати ефективний вплив на Соціально-економічне зростання як передумову підвищення життєвого рівня та добробуту населення.

Дехтяр, Н.А. Особливості реалізації бюджетної політики у сфері державних видатків на сучасному етапі [Текст] / Н.А. Дехтяр // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. тез доповідей XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (8–9 листопада 2012 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2012. – С. 60-61.